

Lituanistinės ir menų mokyklos „Kodėlčius“ vadovė Rūta Bosienė: „Reikia nepaprastai didelio noro ir pasiryžimo ugdyti meilę savo tėvų kalbai“

Gyvendami emigracijoje Jungtinės Karalystės lietuviai stengiasi puoselėti, išlaikyti ryšį su Lietuva. Vienas iš lietuvybės išlaikymo, sklaidos būdų – mokyti savo vaikus lietuvių kalbos bei tradicijų. Namuose vaikai dažnai gauna pirminį lietuvių kalbos pagrindą, o lituanistinėse mokyklose praplečiamas jų akiratis, parodomas gimtosios kalbos grožis. Tad įvairios lituanistinės mokyklos yra lietuvių kalbos ir kultūros išsaugojimo užsienyje garantas. Šiuo metu Jungtinėje Karalystėje veikia apie penkiasdešimt lituanistinio švietimo mokyklų, darželių, kuriuose mokosi nemaža dalis lietuvių vaikų.

Deimantė ŽUKAUSKIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Kai kuriose lietuviškose mokymo įstaigose įvairaus amžiaus vaikai ne tik mokosi lietuviškai skaityti ir rašyti, bet ir dažnai užsiima įvairia menine veikla: piešia, muzikuoja, dainuoja, šoka. Tad pasirinkimas vaikus auginantiems lietuviams emigrantams išties nemažas – mažuosius galima leisti į lietuvišką darželį ar mokyklą, kurioje ne tik mokoma lietuvių kalbos, bet ir dėstomi kiti dalykai. Dažnai lietuviai renkasi tą mokslo įstaigą, kuri yra arčiausiai namų, todėl dauguma

mokyklų įkurtos tautiečių gausiai apgyventuose miestuose bei rajonuose. Įstaigos vieta labai svarbi, nes didmiesčių gyventojai itin vertina savo laiką ir stengiasi jo nešvaistyti tolimoms kelionėms. Londone daugiausia lituanistinių mokyklų telkiasi rytinėje miesto dalyje, tačiau yra keletas mokyklų ir vakarinėje miesto dalyje.

Lituanistinė ir menų mokykla „Kodėlčius“ įsikūrė Vakarų Londone 2007 metais. Mokykla šiuo metu turi du lituanistinius skyrius – Haunslou (*Hounslow*, „Cranford Community College“ patalpos) ir Lutone („Stockwood Academy“ patalpos) bei meninį skyrių. Kaip rašoma mokyklos internetinėje svetainėje, mokyklos moto – „Mokslo paskirtis – paversti veidrodžius langais“. (Sidnis Dž. Harisas (Sydney Haris)). Mokyklos misija – ugdyti Lietuvą pažįstančią ir mylinčią kūrybingą asmenybę, kuri turi savo vertybines nuostatas ir politinę savimonę. Mokyklos vizijoje regima saugi, atvira kaitai lituanistinė ir menų mokykla, kurioje vaikas kalba savo tėvų kalba, pažįsta Lietuvą, jos tautos papročius ir tradicijas, o mokytojas – mylintis savo mokinius žinių ir patirties skleidėjas, tėvai – neatsiejama bendruomenės dalis, remianti mokyklą bei padedanti įgyvendinti jos tikslus.

Kaziuko muge 2023 m. Sulaukta ir svečių -ambasadoriaus Eitvydo Bajarūno ir pirmojo sekretoriaus Tado Kubiliaus

Mokyklos aplinką sukuria ten dirbantys pedagogai. Lituanistinėje ir menų mokykloje „Kodėlčius“ dirba profesionalūs ir kūrybingi, geriausių rezultatų siekiantys, nuolat tobulėjantys pedagogai: Rasa Sarhan (lietuvių kalba, dailė), Jovita Jokūbaitienė (ikimokyklinis/priešmokyklinis ugdymas), Gintarė Tamošiūnienė (pradinis ugdymas, lietuvių kalba), Evelina Bosaitė (lietuvių kalba ir etnokultūra, meninis ugdymas – muzika, instrumentinės pamokos, šokiai), Gabija Bosaitė (mokytojo padėjėja). Mokyklai vadovauja Rūta Bosienė. Nuolat stengiamasi kelti pedagogų kvalifikaciją, skatinti juos domėtis naujausiais

mokymo metodais, dalintis pedagogine patirtimi.

Bendroji mokyklos ugdymo programa apima pagrindinę lietuvių kalbos programą kartu su papildomomis atskirų modulių (lietuvių kultūros ir literatūros, sociokultūros, meno pagrindų) programomis. Diena lituanistinėje mokykloje gana intensyvi – pamokos vyksta šeštadieniais nuo 10-tos valandos ryto iki 14-tos valandos popiet. Mokykloje siekiama tikslingai ir efektyviai panaudoti mokymui ir ugdymui skirtą laiką, stengiamasi, kad kiekviena pamoka būtų orientuota į vaikų individualius gebėjimus bei patirtį. Pamokų ir renginių metu mokiniai supažindinami su Lietuvos istorija, tradicijomis bei lietuvių tautos papročiais. Į mokyklos veiklą įtraukiami ir tėveliai, skatinant juos domėtis vaikų pasiekimais ir nuveiktais darbais. Tai lituanistinė mokykla, kuri savo veiklą grindžia lituanistinėmis vertybėmis, ugdo vaikus, mylinčius savo tėvų kraštą – Lietuvą, besivadovaujančius mokyklos bendruomenės susitarimais ir nuostatomis.

Su pedagoge, mokyklos vadove Rūta Bosiene kalbamės apie lituanistinį ugdymą, kylančius kasdienius iššūkius, tėvų požiūrį į lituanistinę mokyklą, pasiekimus, džiaugsmus ir ateities mokyklos viziją.

Kalėdinė šventė. 2023 m.

Kaip atsirado idėja įsteigti lituanistinę ir menų mokyklą „Kodėlčius“? Kas jus palaikė žengiant šį žingsnį?

Į Jungtinę Karalystę mūsų šeima atvyko 2005 metais. Tuo metu jauniausiai dukrai buvo 12 metų. Labai norėjau, kad ji toliau mokytųsi lietuvių kalbos, gebėtų ne tik kalbėti, bet ir rašyti be klaidų. Dėl šios priežasties ji pradėjo lankyti tuomet „Švyturiuku“ vadintą mokyklą. Mes gyvenome vakarinėje Londono dalyje. Taigi, kelionė atimdavo labai daug laiko. Supratau, kad noro lankyti toli esančią mokyklą gali pritrūkti, todėl pradėjau ieškoti ryšių su lietuvių bendruomene. Taip susipažinau su tuometine bendruomenės pirmininke Živile Ilgūnaite. Ji padėjo surasti patalpas ir atidaryti mokyklą. Labai esame jai dėkingi už tai. Atidarymo ceremonijoje dalyvavo tuometinis Lietuvos ambasadorius Vygaudas Ušackas.

Kalėdinės šventės 2021 m. akimirkos

Kaip sekėsi suburti pedagogų kolektyvą?

Živilės ryšiai padėjo surasti kvalifikuotas mokytojas, neseniai atvykusias į Londoną. Dauguma jų tuomet dirbo nekvalifikuotą darbą ir buvo laimingos, galėdamos nors šeštadieniais prisidėti prie lietuvaičių ugdymo.

Kiek mokinių šiuo metu lanko lituanistinę mokyklą?

Lietuvių, gyvenančių vakarinėje Londono dalyje ar už Londono, skaičius nėra labai didelis. Taigi, ir mokinių skaičius nėra toks įspūdingas, kaip Rytų Londone. Be to, mokytojų trūkumas taip pat riboja mokinių priėmimą. Deja, vis mažiau atsiranda mokytojų, norinčių savo šeštadienius paaukoti darbui.

Šiuo metu turime du veikiančius skyrius: vienas – Haunslou savivaldybėje, „Cranford“ mokyklos patalpose, kitas – Lutone, „Stockwood Academy“ patalpose. Juose mokosi lygiai penkiasdešimt mokinių. Amžius – nuo trejų iki keturiolikos metų.

Rudenėlio šventė 2022 m.

Jungtinėje Karalystėje gyvenančių lietuvių tėvų vaikai gimtąją kalbą girdi dažniausiai tik namų aplinkoje. Turbūt mokykloje yra tokių vaikų, kurie visai nekalba lietuviškai? Su kokiais gimtosios kalbos perdavimo iššūkiais susiduria išeivijoje gyvenančios lietuvių šeimos, ir su kokiais – dvikalbės ar daugiakalbės?

Mokinių kontingentais labai pasikeitė. Pradžioje dauguma mokinių buvo tik ką atvykę į šalį, gerai kalbėjo lietuviškai, o dabar atvyksta vis daugiau vaikučių, visai nekalbančių lietuviškai. Net lietuvių šeimose yra dažnai bendraujama angliškai. Privalau pridurti, kad turime labai gražių pavyzdžių, kai vaikai mišriose šeimose kalba net ne dviem, bet trimis kalbomis. Tai labai priklauso nuo šeimos tradicijų ar taisyklių, net nuo požiūrio į savo gimtą šalį – Lietuvą.

Mokyklos mokytojai stengiasi sudominti mokinius, įvairiais metodais skatinti juos visų pirma mokytis žodyno, kad atsirastų pasitikėjimas savo jėgomis ir tuomet noras reikšti mintis lietuviškai.

Bendraujam su tėveliais, prašome jų kalbėti su vaikais tik lietuviškai, net surasti internetinius žaidimus, mėgstamus animacinius filmukus lietuvių kalba, kartu skaityti ir aptarti knygutes. Kad ir kaip būtų gaila, bet turim pripažinti, jog mūsų mokinukams lietuvių kalba yra antroji. Reikia nepaprastai didelio noro ir pasiryžimo ugdyti meilę savo tėvų kalbai.

Užgavenės 2023 m.

Kaip sekasi per trumpas pamokas sudominti įvairaus amžiaus ir lietuvių kalbos gebėjimų vaikus?

Mūsų mokykloje lietuvių kalba mokoma ne tik lietuvių kalbos pamokose. Jos mokymas yra integruotas į tokių dalykų, kaip Lietuvos istorija, dailės ir darbelių bei muzikinio lavinimo, pamokas. Šių pamokų metu mokiniai plečia savo žodyną, susipažįsta su Lietuvos istorija ir etnokultūra.

Mokiniai dalyvauja įvairiuose tiek Lietuvoje, tiek tarptautinėje erdvėje organizuojamuose projektuose, konkursuose. Jau dveji metai iš eilės laiko lietuvių kalbos lygio nustatymo egzaminą.

Mokykla turi savo tradicinius renginius. Tai Kalėdinė šventė, Užgavėnės, Kaziuko mugė, Šeimos šventė. Juose su entuziazmu dalyvauja visa mokyklos bendruomenė. Minime Lietuvos istorines datas, dalyvaujame tarptautiniuose projektuose šioms datoms pažymėti.

Po pamokų veikia Meninio ugdymo skyrius. Čia vaikai mokosi šokti, dainuoti, groti įvairias instrumentais.

Kas, Jūsų nuomone, lemia pamokų sėkmę?

Pamokų sėkmę pirmiausia lemia begalinis mokytojų entuziazmas ir noras vaikus sudominti, puikiai pasirengti pamokoms, tobulinti savo kvalifikaciją, dalintis patirtimi ir semtis jos iš kitų. Mokytojos savo klasifikaciją tobulino Kauno Vytauto Didžiojo universiteto, Jungtinės Karalystės bendruomenės organizuojamuose tobulinimosi kursuose, seminaruose.

Kaip manote, kuo šiandien Lietuvos mokslo ir švietimo institucijos galėtų padėti, organizuojant lituanistinį švietimą? Kokių iššūkių Jūsų veikloje kyla?

Kaip tik pabaigėme registruoti mokinius Lietuvos registre tam, kad gautume finansavimą, skirtą lituanistinėms mokykloms. Labai esame už tai dėkingi, nes mūsų mokykla yra išlaikoma tik iš tėvų mokamo mokesčio. Didžiąją dalį šio mokesčio „suvalgo“ patalpų nuoma ir labai maža dalis lieka mokytojų atlyginimams, reikalingiausioms priemonės įsigyti. Parama iš Lietuvos tikrai palengvins mūsų naštą: planuojame šiek tiek padidinti atlyginimus ir dalį pinigų skirti technologijoms įsigyti.

Šiek tiek pinigų galima gauti per projektus. Deja, antrus metus iš eilės mūsų projektai yra atmetami be jokių komentarų, kaip juos patobulinti. Šiais metais pranešime, kad projektas atmestas, buvo parašytas tik vienas sakinys – mokinių stovyklų organizavimui lėšos skiriamos tik tęstiniams projektams. Bandysime organizuoti mokinių stovyklą savo lėšomis. Kaip yra sakoma, niekam nereikės ačiū sakyti.

Kuo šiandien mokykloje labiausiai norėtumėte pasidžiaugti? Ko palinkėti lituanistinėms mokykloms, kurios galbūt tik neseniai atvėrė savo duris?

Labai džiaugiamės, kad vis dar turime entuziastingų ir kūrybingų mokytojų,

aukojančių savo asmeninį laisvalaikį tam, kad mokiniams būtų įdomu ir naudinga šeštadieniais atkeliauti į mokyklą.

Jau ir karta mokytojų užaugo – mokytoja Evelina yra ta pati 12 metų mergaitė, 2005 metais atvykusi į Londoną ir tapusi pirmąja mūsų mokyklos mokine. Mokytojos padėjėją Gabiją mokykla taip pat užaugino.

Džiaugiamės mokiniais ir jų tėveliais, negailinčiais šeštadienių, aktyviai dalyvaujančiais renginiuose, remiančiais mokyklą finansiškai. Ypač esame dėkingi Nomgaudų, Seaborne'*ų*, Lenartavičių, Perminų ir kitoms šeimoms, aktyviai prisidedančioms prie mokyklos gyvavimo.

Naujoms mokykloms palinkėčiau neužsidaryti savo viduje, dalintis patirtimi, bendradarbiauti, aplankyti vieniems kitus. Svarbiausia tapti bendraminčiais, bet ne konkurentais.

Mokyklos archyvo nuotr.

Projektas „Pasaulio Lietuva."

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

